

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

INTEGRITY INSPECTORATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

---

ACT DE CONSTATARE

Nr. 141/29

mun. Chișinău

26.09.2024

Inspectoarea de integritate principală a Inspectoratului de Integritate a Autorității Naționale de Integritate, Tatiana Pleșca, examinând materialele dosarului de control al averii și a intereselor personale inițiat în privința dlui Valerii Damean, în calitate de specialist în reglementarea proprietății funciare în cadrul Primăriei sat. Baraboi, r-nul Dondușeni, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate a întocmit prezentul act de constatare, prin care

A CONSTATAT:

La 03.01.2024 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea cu nr. 112 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către subiectul declarării dl Valerii Damean, specialist în reglementarea proprietății funciare în cadrul Primăriei sat. Baraboi, r-nul Dondușeni, care în condițiile art. 30 alin. (1) al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (*în continuare – Legea nr. 132/2016*), a fost repartizată aleatoriu prin intermediul sistemului electronic de distribuire a sesizărilor inspectorului de integritate Daniel Uncu.

Potrivit sesizării s-a solicitat inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale în privința dlui Valerii Damean, sub aspectul neindicării în declarațiile de avere și interese personale a bunurilor imobile pe care le-a dobândit în perioada anilor 2009-prezent, care nu au fost înregistrate oficial, fiind prezentate unele copii de pe înscrisuri confirmative.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1) al Legii nr. 132/2016 în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului averii și al intereselor personale.

În context, în cadrul verificării prealabile au fost determinate unele discrepante, omisiuni în procesul declarării inclusiv nedepunerea de către dl Valerii Damean a unor declarații de avere și interese personale în condițiile Legii. Totodată, în anul 2021, subiectul declarării a suportat unele modificări patrimoniale fiind înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil (construcție accesorie) cu nr. cad. XXXXX, s=1005.8 m.p., situată în XXXXX. Astfel, fiind imposibil de a verifica obiectiv și multiaspectual toate circumstanțele relevante speței, inclusiv și disponibilitatea financiară a subiectului declarării, procedura de verificare prealabilă s-a finalizat cu emiterea procesului-verbal de inițiere a controlului averii și intereselor personale nr. 09/11 din 24.01.2024 în privința ultimului.

Prin scrisoarea nr. 04-11/993 din 24.01.2024 subiectul supus controlului a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului averii și intereselor personale, precum și despre drepturile sale prevăzute la art. 32 din Legea 132/2016.

Potrivit reglementărilor art. 30 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 coroborat cu art. 27 alin. (6) redistribuirea sesizărilor repartizate inspectorilor de integritate se face în cazul eliberării din funcție a inspectorului de integritate. Astfel că, în legătură cu eliberarea din funcție a inspectorului de integritate care a inițiat controlul, Daniel Uncu, la 01.02.2024, prin intermediul sistemului electronic de distribuire aleatorie a sesizărilor către subsemnata inspectoare de integritate a fost redistribuit dosarul de control inițiat în privința dlui Valerii Damean, specialist în reglementarea proprietății funciare în cadrul Primăriei sat. Baraboi, r-nul Dondușeni.

Potrivit informațiilor prezentate de Agenția pentru Siguranța Alimentelor prin Ordinul nr. 1452-p din 02.07.2020 a fost dispusă demiterea dlui Valerii Damean din funcția de inspector superior în cadrul Direcției teritoriale pentru siguranța alimentelor Ocnița, în baza cererii, începând cu 16.07.2020. În aceeași ordine, reieșind din date furnizate de primăria sat. Baraboi, r-nul Dondușeni, prin dispoziția nr. 17/p din 23.06.2020 a fost dispusă angajarea dlui Valerii Damean în calitate de specialist în reglementarea regimului proprietății funciare în primăria Baraboi, începând cu 24.06.2020. Prin Dispoziția nr. 2/p din 29.01.2024 acesta a fost eliberat din funcția de inginer reglementarea regimului proprietății funciare în primăria Baraboi, începând cu 29.01.2024.

În context, reținând art. 33 alin. (3) din Legea nr. 132/2016 inspectorul de integritate conchide că subiectul declarării este pasibil de efectuarea controlului averii și a intereselor personale pentru perioada 24.06.2020 – 24.01.2024. De menționat că în perioada determinată dl Valerii Damean nu a depus careva declarații de avere și interese personale, în privința acestuia atestându-se intervenția prin prisma competențelor de agent constatat. Abia ulterior demersului inspectorului de integritate, la 31.01.2024 dl Valerii Damean a depus declarații de avere și interese personale pentru anul 2020, 2021 și 2022.

Astfel, în sensul art. 3 alin. (1) lit. g) al Legii nr. 133/2016 dl Valerii Damean (IDNP XXXXX) deține calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale. Potrivit datelor din *Registrul de stat al populației* dl Valerii Damean este căsătorit cu dna XXXXX, având la întreținere 3 copii: XXXXX și XXXXX (a.n. XXXXX) și XXXXX (a.n. XXXXX).

Se menționează că conform art. 33 din Legea nr. 132/2016 în procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea deținută a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică.

Controlul poate fi inițiat pe durata exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică, precum și în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora. Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie [...]. Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarației a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodatului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică. În procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să întreprindă orice măsuri permise de lege și să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori de drept privat, inclusiv instituțiilor financiare documente și informații necesare pentru efectuarea controlului.

În conformitate cu prevederile art. 2 din Legea nr.133/2016 *diferență substanțială* constituie diferența care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarației deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarației, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie sau al concubinului/concubinei, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte; *avere* reprezintă totalitatea bunurilor subiectului declarației, deținute în proprietate cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață sau aflate în posesia subiectului declarației ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei lui în baza unor contracte de mandat, de comision, de administrare fiduciară, a unor contracte translativ de posesie și de folosință, precum și totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale dobândite de subiectul declarației în țară sau în străinătate; *venit* este orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarației și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate; *membru de familie* este soțul/soția, [...].

Potrivit pct. 115 din *Metodologia de efectuare a verificării și controalelor de către inspectorii de integritate*, aprobată prin Ordinul Președintelui ANI nr. 8 din 24.01.2024 (în vigoare din 12.02.2024) cele 20 de salarii lunare medii pe economie se referă la: a) întreaga perioadă verificată; b) la un an calendaristic; c) la o altă perioadă mai scurtă. Existența „diferenței substanțiale” se va verifica totuși conform situației la ziua stabilirii acesteia, fie la sfârșitul fiecărui an sau a fiecărei perioade, conform mărimii salariului mediu pe economie din anul respectiv. Dacă în nici unul din ani diferența nu a depășit 20 de salarii medii pe economie, însă în urma sumării acestor diferențe depășește 20 de salarii medii pe economie, inspectorul de integritate va constata existența diferenței substanțiale.

Generalizând normele precitate se reține că esența controlului averii și al intereselor personale constă în stabilirea existenței sau inexistenței diferenței substanțiale între averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarației împreună cu membrii familiei pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică, în aceeași perioadă.

Astfel, în temeiul reglementărilor art. 20 și art. 33 din Legea nr. 132/2016 în scopul realizării atribuțiilor de control și acumulării materialului probatoriu relevant, au fost solicitate și recepționate de la entități publice/private, persoane fizice etc. informații și

documente relevante controlului, precum și au fost accesate informații din bazele de date disponibile.

Prin urmare, potrivit informațiilor furnizate de I.P. „Cadastrul Bunurilor Imobile” prin scrisoarea înregistrată cu nr.6927 se relevă că în debutul perioadei supusă controlului dl Valerii Damean împreună cu membrii familiei dețineau cu drept de proprietate următoarele bunuri imobile:

- nr. cad. XXXXX, constituit din teren, casă de locuit individuală și 2 construcții accesorii, situat în XXXXX, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 2203 din 15.12.2006,

- nr. cad. XXXXX (teren agricol S=0,8822), XXXXX (teren agricol S=0,2001) și XXXXX (teren agricol S=0,0927) amplasate în extravilanul XXXXX, în temeiul hotărârii judecătorești nr. 2-437/14 din 09.06.2014.

Ulterior, în perioada supusă controlului familia Damean a dobândit în proprietate construcția accesorie cu nr. cad. XXXXX, situată în extravilanul XXXXX, în temeiul hotărârii judecătorești nr. 2-724/2021 din 10.06.2021.

Potrivit răspunsului ASP înregistrat cu nr. 6387 în debutul perioadei de control pe numele dlui Valerii Damean din 16.02.2012 este înregistrat mijlocul de transport marca Mercedes 208D KA, n/î XXXXX, la fel deținând și o mașină agricolă *Belarus 82.1*, iar pe numele dnei XXXXX din 27.05.2015 este înregistrat mijlocul de transport marca Ford Fusion, n/î XXXXX.

În partea ce vizează *veniturile* subiectului controlului și soțului acesteia reieșind din răspunsurile entităților relevante s-au determinat venituri obținute/extrase în numerar din salarii, vânzare mărfuri (floarea soarelui) către agenți economici, în temeiul actelor de achiziție a mărfurilor cât și 2 credite eliberate de BC Moldindconbank SA – la 14.05.2021 - 65000 lei, și la 20.03.2023 – 55000 lei. Cu referire la *cheltuielile* subiectului declarării împreună cu membrii familiei s-a determinat: rambursare rate de credit; achitări de impozite și alte plăți în bugetul de stat inclusiv pentru arenda terenului agricol, precum și către prestatori de servicii (telefonie, furnizare gaze, energie electrică) etc.

Se reiterează că în vederea determinării/confirmării mijloacelor financiare care ar putea fi luate în considerare drept venituri ale subiectului și membrilor familiei sale precum și a unor cheltuieli suportate de aceștia, în cadrul procedurii de control atât de la subiectul declarării cât și de la alte persoane juridice și fizice și entități relevante au fost solicitate informații și acte confirmative analiza cărora permite a reliefa asupra următoarelor:

În detaliu, cu referire la circumstanțele care au constituit obiectul sesizării - dobândirea de-a lungul anilor de către subiectul declarării a mai multor terenuri, nefiind înregistrate oficial, prin explicațiile înregistrate cu nr. 11151 și nr. 11336 dl Valerii Damean a prezentat copii de pe recipise, fără dată, prin care acesta transmite mai multor persoane fizice domiciliat în XXXXX iar ultimele confirmă primirea de sume bănești în schimbul terenurilor agricole ale acestora situate în extravilanul XXXXX, fiind semnate de aceștia. Concomitent, a indicat că *recipisele au fost întocmite în perioada 2009-2019* iar cu referire la motivele neînregistrării terenurilor agricole dobândite în temeiul recipiselor a menționat *lipsa de resurse financiare, aceste terenuri nefiind înregistrate deloc în Cadastrul bunurilor imobile, doar în cartea gospodăriei la primărie. A mai specificat că proprietarii de la care a procurat terenurile în cauză trebuiau să le înregistreze în Cadastrul bunurilor imobile și*

ulterior să întocmească cu acesta contract de vânzare-cumpărare, care este o procedură costisitoare și lungă. Astfel, de mult timp atât proprietarii cât și acesta au așteptat proiectul de înregistrare masivă a bunurilor imobile. Nu putea să le introducă în declarația de avere și interese personale deoarece aceste terenuri nu aveau cod cadastral, în cartea de gospodărie figurând după proprietarii vechi, nefiind posibil înregistrarea pe numele său. Analizând conținutul recipiselor prezentate s-a stabilit că doar pe 2 din ele a fost aplicată o dată – la autentificarea de către secretarul Consiliului sătesc Baraboi a semnăturilor semnatarilor recipiselor, 05.04.2013 și 17.09.2018. La fel, s-a determinat că printr-o recipisă între semnatori a fost efectuat schimb de terenuri agricole.

În partea ce ține de motivul neindicării în declarațiile depuse pentru perioada 2020-2022 a terenului și construcțiilor accesorii - parte componentă a bunului imobil cu nr. cad. XXXXX (fiind declarată numai casa de locuit) cât și a construcției accesorii cu suprafața de 1005,8 m.p., nr. cad. XXXXX ce îi aparține în temeiul hotărârii judecătorești nr. 2-724/2021 din 10.05.2021 dl Valerii Damean a declarat că: 1) *terenul cu nr. cad. XXXXX a fost procurat în 2005 pe terenul dat fiind amplasată numai casa de locuit fără construcții accesorii; și, 2) din 2021 și până în prezent se află în proces de judecată vizând construcția accesorie cu suprafața de 1005,8 m.p., nefiind clar care va fi decizia definitivă și din considerentele date nu a indicat-o în declarația de avere și interese personale.*

Astfel, informațiile accesate în bazele de date disponibile nu atestă pentru perioada supusă verificării dobândirea în proprietate, în modul stabilit, a altor bunuri imobile/mobile.

Important de subliniat că, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998 legea stabilește modul de creare și de ținere a cadastrului bunurilor imobile, prin care se asigură recunoașterea publică a dreptului de proprietate și a altor drepturi patrimoniale asupra bunurilor imobile, ocrotirea de către stat a acestor drepturi. Art. 26 alin. (1) din legea precitată statuează că înregistrarea drepturilor se efectuează la cererea titularilor de drepturi.

Înregistrarea de stat primară constituie efectuarea primei înscrieri în registrul bunurilor imobile privitoare la bunul imobil, la dreptul de proprietate, după caz, la alte drepturi care se supun înregistrării, inclusiv la titularii de drepturi, în sensul art. 2 al legii menționate. Art. 55 al aceleiași legi reglementează aspectele înregistrării primare a bunurilor imobile (masiv și/sau selectiv).

Potrivit art. 41¹ alin.(1) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998 contractele de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole, întocmite în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (5) din Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, în formă scrisă, pot fi prezentate pentru înregistrare doar dacă, în prealabil, în registrul bunurilor imobile a fost înregistrat dreptul de proprietate al persoanei care înstrăinează bunul. În aceeași ordine, art. 5-6 din Legea nr. 1308/1997 reglementează modul și acțiunile de întreprins în cazul vânzării-cumpărării terenurilor aflate în proprietate privată inclusiv cu destinație agricolă, statuând că dreptul de proprietate asupra terenului se dobândește în momentul înregistrării în registrul bunurilor imobile. Potrivit art. 510 alin. (2) Cod civil în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înregistrării în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege.

Se reiterează pe de o parte, că potrivit celor declarate pe propria răspundere de subiectul declarării acesta a procurat terenurile agricole în perioada 2009-2019, deci anterior perioadei

de control, pe de altă parte majoritatea recipiselor prezentate în cadrul controlului nu conțin careva date concrete – zi, lună, an al întocmirii/procurării. Suplimentar, se subliniază că în recipise nu se conțin numerele cadastrale ale terenurilor, dl Valerii Damean menționând că acestea nu sunt înregistrate în modul stabilit în *Cadastrul bunurilor imobile*. În contextul celor reliefate, ținând cont de materialele acumulate se determină imposibilitatea legală și obiectivă, în limitele competențelor expres statuate în cadrul legal din domeniul de referință, de a identifica cu certitudine perioadele concrete de procurare ale terenurilor agricole de către dl Valerii Damean, acestea fiind dobândite anterior perioadei supuse controlului.

Subsecvent, reținând materialele acumulate pentru perioada 24.06.2020-24.01.2024, precum și reiterând faptul că subiectul nu a depus declarații de avere și interese personale în perioada vizată în contextul funcției exercitate, se relevă următoarele modificări patrimoniale:

<i>Perioada / anul</i>	<i>Soldul initial (numerar din perioada /anul precedent) (MDL)</i>	<i>Venit (extrageri din conturi și venituri obținute în numerar) (MDL)</i>	<i>Cheltuieli (numerar) (MDL)</i>	<i>Numerar reflectat în DAIP (MDL)</i>	<i>Numerar cu titlu de economii acceptat de inspector la data depunerii DAIP (MDL)</i>	<i>Diferență stabilită pe parcursul perioadei/ anului (MDL)</i>	<i>Sold final (la sfârșitul anului fiscal/ perioadei) (MDL)</i>
24.06.2020 31.12.2020	0	66604,94	6922,49	-	-	-1223,88	60906,33
01.01.2021 31.12.2021	60906,33	241258,84	19491,34	-	-	-	282673,83
01.01.2022 31.12.2022	282673,83	110224	28391,28	-	-	-	364506,55
01.01.2023 17.08.2023	364506,55	242713,45	45165,17	-	-	-	562054,83
01.01.2024 24.01.2024	562054,83	7600	9270,38	-	-	-	XXXXX

Generalizând calculele efectuate, se relevă că pentru perioada 24.06.2020 – 24.01.2024 divizată pe ani fiscali, în sensul normelor legale din domeniul de competență se atestă lipsa diferenței substanțiale dintre averea subiectului declarării deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie, pe de o parte și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte, or suma cu valoare negativă identificată nu constituie diferență substanțială în sensul normei statuate la art. 2 din Legea nr.133/2016.

Subsecvent, reținând informațiile și actele acumulate în cadrul procedurii de control, coroborate cu explicațiile prezentate de subiect privitor la carențele/omisiunile identificate în declarațiile de avere și interese personale, nu se denotă intenția de a tăinui date în procesul declarării averii și intereselor personale și nu generează bănuiala cărorva acțiuni infracționale, atenționând totuși, subiectul declarării să manifeste mai multă responsabilitate în procesul completării declarațiilor de avere și interese personale .

În conformitate art. 34 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 dacă inspectorul de integritate constată că averea și interesele personale nu au fost declarate în mod corespunzător sau că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcției publice sau de demnitate publică și veniturile obținute și cheltuielile realizate în aceeași perioadă există o diferență substanțială, acesta emite un act prin care constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, aplică sancțiunea contravențională și alte măsuri prevăzute de lege.

Concluzionând cele expuse, în conformitate cu prevederile art. 19, art.art.34-36 din Legea 132/2016 și art. 23 alin. (5)-(7) din Legea nr. 133/2016, inspectoarea de integritate, -

DISPUNE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către dl Valerii Damean, ex-specialist în reglementarea proprietății funciare în cadrul Primăriei sat. Baraboi, r-nul Dondușeni, manifestată prin nedeclararea în modul corespunzător a averii și intereselor personale, în circumstanțele de fapt și de drept descrise în prezentul act.
2. Se aduce la cunoștința dlui Valerii Damean actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.

**Inspectoare de integritate principală
a Inspectoratului de Integritate**

Tatiana PLEȘCA